

Abstract

RhetoricaScandinavica, ISBN 1397-0534

No 58, 2011, pp. 7–33

Publisher: Retorikförlaget AB

Author Mie Femø Nielsen, Copenhagen University.

Title “Host orchestration of top politician credibility in TV election duels” [Værtens håndtering af toppolitikeres troværdighed i tv-dueller].

Abstract TV duels between top politicians in election campaigns help voters make informed decisions. Participation in duels makes it possible for politicians to influence the future parliament, thereby affecting policy decisions and future opportunities for cooperation. It therefore is of importance, how duelists are constructed as individuals, as politicians and as leaders, with respect to experience, competencies and personality. This article is a conversation analytic study of the TV host's initial co-creation of the credibility platform that duelists get in the debate. The data are two duels between Danish top politicians. The first is between Anders Fogh Rasmussen and Helle Thorning-Schmidt in the general election 2007. The other is between Poul Nyrup Rasmussen and Anders Fogh Rasmussen in the general election 2001. In focus are the first few minutes of the opening of the duels. The article shows how different duelist was treated, how much is being established in the first few minutes, and how very different conditions, a specific male and a specific female party leader were offered in a verbal skirmish in front of a nation-wide audience.

Keywords Election campaign, authority, credibility, identity construction, duel, debate, host, orchestration, balance, party leader, political communication, conversation analysis, CA.

*Mie Femø Nielsen er lektor ved Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab, Københavns Universitet.
E-post: femoe@hum.ku.dk*

Mie Femø Nielsen:

Værtens håndtering af toppolitikeres troværdighed i tv-dueller

Tv-dueller mellem toppolitikere i valgkamp er med til at danne beslutningsgrundlag for et informeret valg for vælgerne. Deltagelse i duellerne giver mulighed for at påvirke den parlamentariske sammensætning og dermed påvirke politiske beslutninger og fremtidige samarbejdsmuligheder. Det betyder derfor noget, hvordan de to duellanter konstrueres som personer, som politikere og som ledere, dvs. med hensyn til erfaring, kompetencer og personlighed. Denne artikel er en konversationsanalytisk undersøgelse af værtens initiale medskabelse af den troværdighedsmæssige platform duellanterne får at stå på i debatten. Den beskæftiger sig med to dueller mellem danske toppolitikere. Den første er mellem Anders Fogh Rasmussen og Helle Thorning-Schmidt ved folketingsvalget 2007. Den anden er mellem Poul Nyrup Rasmussen og Anders Fogh Rasmussen ved folketingsvalget 2001. Fokus er på de første par minutter af åbningen af duellerne. Artiklen viser, hvor forskelligt duellanterne blev behandlet, og hvor meget der bliver etableret i de første par minutter bl.a. gennem de meget forskellige vilkår, en konkret mandlig og en konkret kvindelig partileder tilbydes i en mundtlig træfning med nationen som publikum.

Hvordan konstrueres en toppolitikers etos af en tv-vært i en tv-duel? Hvordan medkonstruerer værten fra begyndelsen deltagerens erfaring, kompetencer

og livsstil? Det kan have indflydelse på duellens videre forløb. Konstruktion af autoritet er med til at opbygge den troværdighed, som senere er på spil, når duellanterne diskuterer politiske emner og ikke alene er uenige, men også gengiver faktuelle oplysninger som basis for deres argumentation. Konstruktion af menneskelighed kan have indflydelse på seernes tillid til/sympati for kandidaten. Her spiller ordstyreren en vigtig rolle.

Siden tv første gang begyndte at dække politik i 1948 har politikere været bevidste om den stemmetalsmæssige betydning af at fremstå bedst muligt på tv, mens man fra tv's side har haft som målsætning at lave et godt show¹. Dette fokus er kun vokset, efterhånden som der er kommet universel adgang til tv, omfattende dækning, pluralistisk tilgang, uafhængighed af statsmonopoler og flere kanaler².

En tv-duel er et eksempel på elektronisk medieret politisk kommunikation, hvor politikernes kommunikation er indlejret i en anden afsender.³ Dette har konsekvenser for, hvordan politikerne fremstår med hensyn til personlig karakter. I værtsmedieret interaktion i elektroniske medier er fokus gerne på konfrontationen mellem de deltagende parter.⁴

Sådanne dueller har et stort seertal, og de danner en vigtig del af beslutningsgrundlaget for befolkningen. Det kan ske, at en meget stor del af vælgerne på udsendelsestidspunktet endnu ikke har besluttet sig⁵, og på tv-stationer er man eksplicit opmærksom på dette. Det kan være udslagsgivende, hvordan duellanterne optræder i en debat få dage før valgdagen. Sådanne programmer indgår i 'den demokratiske samtale'⁶ som fundament for demokratiet, idet medierne efterhånden spiller en dominerende rolle i den politiske kommunikations trekantsamarbejde mellem politiske organisationer, medier og borgere.⁷ Politikerne er meget opmærksomme på, hvordan debatter og dueller hjælper dem til at øge deres publikum, bevæge vælgere til at skifte standpunkt, sætte dagsorden for og skabe kendskab til sager hos vælgerne og modificere deres personlige image.⁸

I en duel mellem statsministerkandidater er det grundlæggende spørgsmål, om

- 1 W. Cronkite, "Reporting Presidential Campaigns: A Journalist's View", i D. Graber, D. McQuail & P. Norris (eds.), *The Politics of News. The News of Politics* (Washington, D.C.: Congressional Quarterly Press, 1998).
- 2 J.D. Søllinge, "Historien om den politiske journalistik - et drama i flere akter uden slutning", i E.M. Carlsen m.fl. (red.), *Magt og fortælling*. (CFJE, 1999); P. Norris, *A Virtuous Circle. Political Communications in Postindustrial Societies* (Cambridge University Press, 2000).
- 3 Kock, Christian & Mie Femø Nielsen. "Politisk kommunikation" i: Bredelöw, Helder og Nørgaard (red.). *Kommunikation - en grundbog*. (Hans Reitzels Forlag, 2009).
- 4 I. Hutchby, *Confrontation Talk. Arguments, Asymmetries, and Power on Talk Radio* (Lawrence Erlbaum, 1996).
- 5 J. Andersen, "Partiskiftet og politik som oplevelse", i *MedieKultur*, 44 (2008).
- 6 H. Koch, *Hvad er demokrati?* (Gyldendal, 1945/2000); R.A. Dahl, *Om demokrati* (Nyt Nordisk Forlag, 2000).
- 7 R.M. Perloff, *Political Communication: politics, press, and public in America* (Marwah. NJ: Lawrence Erlbaum Ass, 1998); B. McNair, *An Introduction to Political Communication* (London: Routledge, 2003).
- 8 J.S. Trent, & R.V. Friedenberg, "Debates in Political Campaigns", i *Political Campaign Communication. Principles and Practices* (Westport, Connecticut & London: Praeger, 2000).

vælgerne kan have tillid til, at denne person kan (eller fortsat skal) være statsminister, om det er en troværdig person for vælgeren at give sin stemme. Målet for den enkelte politiker er at fremstå så tydeligt som muligt med egne personlige styrker, og gerne så de spejler tilsvarende svagheder hos modparten.⁹ Derudover gælder, at toppolitikere som alle andre berømteder tjener som rollemodeller for handlen i borgernes eget liv. Politikere kan altså inspirere til mere bred ageren ved at optræde som fx 'fair player', 'konstruktiv opponent', 'erfaren politiker' eller 'karriereperson med sit liv i balance'. Derfor har politikere også fokus på at optræde i mere populære genrer med deres personlige narrativer, om end sådan medieret interaktionel identitetskonstruktion indebærer vanskelige kommunikative manøvrer for politikerne selv.¹⁰

I en tv-duel i en valgkamp op til Folketingsvalg er ordstyrerrollen meget vigtig. Ordstyrere optræder i en dobbeltrolle som værter og interviewere. De styrer emner, sociale handlinger, svardesign og publikumstolkning.¹¹ Interviewere optræder i mange tv-genrer med uklar grænsedragning¹² og kan skabe sig forskellige roller i interaktionen via integration af social handling, turdesign, footing, sekventialitet, prosodi, mimik, gestik og kropsholdning¹³, og de kan med deres spørgsmålsdesign tildele debatdeltagere talepositioner som henholdsvis fremførere, angribere og forsvare af synspunkter¹⁴. Derved kan selv store public service tv-stationer udøve politisk bias ved at lade ordstyrerne i valgkampsdebatter favorisere en kandidat på bekostning af en anden¹⁵. Således har mange studier af politiske journalisters ideal om objektivitet og neutralitet handlet om den tekniske varetagelse af formel neutralitet eller direkte mangel på neutralitet.¹⁶

Derfor er det vigtigt at beskæftige sig med, hvilke talevilkår og hvilken personlig platform toppolitikere tilbydes i programmer som tv-dueller. Balance handler om andet end stopur. Der kan udrettes meget på et minut og 43 sekunder, og det er ikke altid en fordel at få mest taletid.

Det er nødvendigt og relevant at se på talens mikroniveau, når man interesserer sig for politikeres medierede selv fremstilling og deres interaktionelle arbejde med at

9 R. Faucheux, "The message", i *Campaigns and Elections*, Vol. 15, I. (1994).

10 G. Eriksson, "Politicians in celebrity talk show interviews: the narrativization of personal experience", i *Text & Talk* 30,5 (2010).

11 M.F. Nielsen, *Replik til journalistikken. Mikroanalyse af medieinterviewet* (København: Akademisk Forlag, 2001).

12 S. Clayman, "Arenas of Interaction in the New Media Era", i M. Ekstrøm et al. (Eds). *News From the Interview Society*. (NordiCom, 2006).

13 M.F. Nielsen, "Doing interviewer roles", i M. Ekstrøm et al. (Eds). *News From the Interview Society* (NordiCom, 2006).

14 M.F. Nielsen, "Orkestrering af tv-debatter", i P. Widell & M. Kunøe (red.). 9. *Møde om Udforskningen af Dansk Sprog* (Århus Universitet, 2004).

15 A.Zafir, "Ordstyrerbias i valgkampsdebatter", i *MedieKultur* 44 (2008).

16 S. Clayman, "Footing in the achievement of neutrality: the case of news-interview discourse", i P. Drew & J. Heritage (red.). *Talk at work. Interaction in institutional settings* (Cambridge: Cambridge University Press, 1992); M. Sandvik, "Valgkamp på tv. Står nøytralitetsidealet for fall?", i *Rhetorica Scandinavica*, 29/30 (2004); M.M. Haug, H. Koppang og J. Svennevig. "No level playing field. Moderator bias in the television coverage of an election campaign with no political advertising", i *Nordicom Review* 31 (2010).

skabe sig en personlig profil af relevans for deres politiske projekt. Fx kunne Anders Fogh Rasmussen i en tv-duel i 2001 ved at arbejde med den sekventielle placering af et konkret forslag konstruere sig som den konstruktive opponenter, som havde noget nyt at byde på til vælgerne og dermed understøtte valgsloganet ”Tid til forandring”.¹⁷

Denne artikel vil vise, hvor stor en rolle, ordstyrerens indledende præsentation og første spørgsmål til parterne i en tv-duel spiller. Med sine sproglige strategier tilbyder værten parterne en figurativ platform at stå på i resten af udsendelsen med hensyn til autoritet, troværdighed og menneskelighed.

Data og metode

Grundlaget for denne artikel er to dueller mellem toppolitikere, sendt på DR1 i Danmark. Den første er fra folketingsvalget 2001, da Poul Nyrup Rasmussen (Socialdemokratiet) var siddende Statsminister og Anders Fogh Rasmussen var leder af oppositionen og var leder af det største oppositionsparti, Venstre. Den anden er fra folketingsvalget 2007, da Anders Fogh Rasmussen (V) var siddende statsminister og Helle Thorning-Schmidt (S) var leder af oppositionen.

Data er valgt for at holde en række variable konstante og skabe mulighed for sammenligning. Der har været andre folketingsvalg i perioden 2001 til 2007, og der har været tv-transmitteret andre dueller mellem toppolitikere, også på andre tv-kanaler. Lige disse to dueller er valgt som sample, fordi i begge tilfælde blev en siddende statsminister med lang erfaring som statsminister mødt af en udfordrer til posten, som udfordrede vedkommende for første gang efter selv at være blevet formand for sit parti, dvs. den erfarne regeringsleder med mindst to regeringsperioder bag sig stod over for den nye udfordrer. Tv-kanalen og tv-værten var endvidere den samme i begge dueller.

Fra de to dueller er der valgt en sammenlignelig sample, nemlig de to duellers introduktion og indledende spørgsmål/svar-sekvenser, inden debatterne går over i drøftelsen af konkrete politiske issues. Konsekvensen af denne sekventielt baserede sampling er, at de to uddrag er af forskellig tidsmæssig længde.

Formålet med denne artikel er mikroanalytisk at studere *den initiale skabelse af den troværdighedsmæssige platform for duellanterne at stå på* i dramaturgisk sammenlignelige debatter. Såkaldte opvarmningsspørgsmål udretter mere end opvarmning. Resten af debatten, herunder dens afslutning eller eventuelle klimaks undervejs, er naturligvis lige så vigtige at kigge på, men ikke i fokus i denne artikel.

Baggrunden for data er, at efter valget i 2001 blev Fogh statsminister og var fortsat formand for Venstre, og Nyrup trådte tilbage som statsminister og blev leder af det største oppositionsparti, Socialdemokratiet. Efter valget i 2007 fortsatte Fogh som statsminister og formand for Venstre, og Thorning-Schmidt som leder af det største oppositionsparti, nu kaldet Socialdemokraterne. Udfaldet blev altså forskel-

17 M.F. Nielsen, ”Foghs forslag. Sammenhæng mellem tale, identitet og strategi”, i *Mediekultur*, 44 (2008).

ligt. Dette (centrale) efterspil er imidlertid ikke i fokus i denne artikel.

Mikroniveauet er relevant at kigge på, da det er dér, de retoriske valg manifesterer sig, uanset den større historiske kontekst. Skal vi blive klogere på adfærd, må vi derfor kigge på denne i detaljen. For at kunne zoome ind på de små detaljer er duellerne transskriberet i en modificeret form af Gail Jeffersons praksis¹⁸ og analyseres efter den konversationsanalytiske metode (conversation analysis, CA), der er induktiv. Duellen fra 2007 transskriberet af forfatteren. Duellen fra 2001 er udskrevet af Anne Bremmelgaard og retransskriberet af forfatteren.

Analysen prioriterer både at vise, hvordan mikroniveauet udnyttes i værtens spørgsmål til at medkonstruere duellanternes troværdighed, og hvordan duellanternes i deres svar udnytter den tilbudte platform til at medkonstruere deres egen og modpartens troværdighed. Fokus i analysen er på sekventialitet, turdesign, udførte sociale handlinger, skabelse af lokal kontekst og skabelse af lokale identiteter for de interagerende parter. Eftersom man ikke kan ikke-kommunikere¹⁹, vil det også blive behandlet, når svarene umiddelbart synes skæve, fordi de fx skaber implikaturer²⁰. Med henblik på at vise det fremadskridende sekventielle arbejde på at konstruere deltagerens etos vil eksemplerne fra tv-duellerne blive vist i kronologisk orden. Fordelen ved dette er at nærme sig deltagerperspektiv. Undervejs har deltagerne ikke analytikerens overblik over, hvad der sidenhen sker. Analytisk følsomhed over for deltagerens strategiske muligheder undervejs vil styrkes af fokus på den lokale kontekst.

Alle detaljer er selvsagt ikke lige vigtige i sådanne analyser, hvorfor det tilstræbes undervejs at vise, hvornår og hvorfor små detaljer som intonation er med til at skabe betydning. Ikke at lade transskriptionen vise detaljer, selv når de ikke drages ind i analysen, berøver imidlertid læseren for muligheden for selv at falsificere analysen. Fremlæggelse af transskriptionen er derfor en metodisk central del af CAs tilgang til mundtlig interaktion. Det konsekvente fokus på det konkrete og observerbare udgør endvidere analytikerens vigtigste modtræk til common sense-baseret spekulation i aktørmotiver og intentioner, samt gisninger om mulig effekt hos publikum. Det første gives der ingen valide data for, højest retrospektiv rekonstruktion i form af aktørinterviewudsagn, og det sidste ville kræve en receptionsanalyse blandt tv-seere. Fristelsen til at udtale sig om begge på basis af en tekstanalyse kan imidlertid være stor, hvorfor metodisk stringens er et vigtigt modtræk.

Artiklen indeholder således ikke en traditionel retorisk kritik, men kan forhåbentlig komme i dialog med en sådan. Formålet med artiklen, herunder konsekvenser i form af valg af sampling og metode, er at vise et eksempel på konversa-

18 G. Jefferson, "List-construction as a task and resource", i G. Psathas (red). *Interaction Competence*. (Washington, DC: International Institute for Ethnomethodology and Conversation Analysis & University of America Press, 2004); se også appendix til denne artikel.

19 Paul Watzlawick, Janet Helmick Beavin og Don D. Jackson. *Pragmatics of Human Communication. A Study of Interactional Patterns, Pathologies, and Paradoxes* (London: Faber and Faber, 1968).

20 H.P. Grice, "Logic and conversation", i P. Cole & J. Morgan (red). *Syntax and Semantics, vol. 3: Speech Acts* (London: Academic Press, 1975).

tionsanalytisk tilgang til politisk kommunikation, der kunne have interesse for et publikum med baggrund i retorik. Det betyder, at artiklen ikke sætter fokus på genretræk eller dramaturgiske valg i programindledninger, ikke diskuterer etos som teoretisk begreb, ikke undersøger 'det første møde' og heller ikke konkluderer på spørgsmål vedrørende reception eller effekt af debatadfærd i almindelighed eller førstehåndsindtryk i særdeleshed.

Første del: 2007-duellen mellem Thorning og Fogh

Af hensyn til artiklens pointe, og for ikke at foregribe analysen og dens konklusioner, bliver den nyeste af duellerne analyseret først. Ved folketingsvalget i Danmark november 2007 var det Helle Thorning-Schmidt, der udfordrede Anders Fogh Rasmussen. Tv-duellen blev sendt på DR1 4. nov. 2007. Den følgende analyse bygger på de første knap 2 minutter af duellen. Analysen er bygget kronologisk op, således at introen først behandles, dernæst værtens oplæg, så værtens første spørgsmål til første duellant, og duellantens svar, derefter værtens første spørgsmål til anden duellant, og duellantens svar. Herefter går duellen for alvor i gang, men dette er ikke en del af artiklens sample.

Intro 2007

Inden selve duellen går i gang præsenteres kombattanterne fra tv-stationens side. Denne er ikke i fokus i denne artikel, men skal kort vises for at give den lokale kontekst for duellen:

- 1 Voice: Helle Thorning-Schmidt og Anders Fogh Rasmussen
- 2 de mødes ↓nu (.)
- 3 med ordstyrer ↑Reimer Bo ↓Christensen
- 4 i den ↑afgørende du↓el
- 5 di↑rekte fra↑D↑R ↓Byen.

Først hører man en jingle, mens der zoomes ind på DR-bygningen i mørket. Dernæst ser man kombattanterne komme gående. Helle Thorning-Schmidt (herefter HTS eller Thorning) går ind fra venstre mod midten. Anders Fogh Rasmussen (herefter AFR eller Fogh) går ind fra højre mod midten. Så ser man HTS i nærbillede, idet hun giver et kast med håret, hvorefter man ser AFR i nærbillede, idet han rejser hovedet op i ryk to gange. Derefter er jinglen slut. Optagelserne fra jinglen er filmet på forhånd, og kombattanterne har noget andet tøj på end i duellen i studiet.

I denne programintro er DR i centrum, og Reimer Bo Christensen (herefter RBC eller værten) konstrueres som hovedpersonen, som de to toppolitikere er kommet for at møde. Som seer undres man en smule over, hvorfor den kvindelige politiker af fotografen er blevet instrueret i at give et flirtende kast med håret, ligesom det ikke står klart, hvorfor AFR skal rejse hovedet to gange. Men det er ikke denne type observationer i relation til valg fra producerside, der står i centrum i denne artikel.

Centralt for klippet er, at seeren via den dynamiske speakerstemme skal bringes i et forventningsfuldt leje, idet der lægges op til et klimaks ”mødes ↓nu”, som om det var en sjælden begivenhed, ”i den ↑afgørende du↓el”, som om denne tv-begivenhed kunne afgøre valget, ”di↑rekte”. Det sker lige nu. Scenen sættes for et opgør.

Værtens oplæg 2007

Herefter ser og hører man værten:

6 RBC: vi har ↑lige passeret midten af valgkampen to tusind og syv,
 7 og ↑måske er vi ↑nu på vej ind i
 8 (.)
 9 ↓sandhedens ↓time
 10 op mod en million danskere har endnu ikke besluttet
 11 hvem de vil ↑stemme på=
 12 =måske er det no'n af jer der kigger med her
 13 eller lytter ↓med på radioens p1,
 14 ↑velkommen til duellen mellem
 15 (.)
 16 ↑Helle Thorning ↓Schmidt,
 17 ((HTS giver hilsenik))
 18 (.)
 19 og ↑Anders Fogh ↑Rasmussen,
 20 ((AFR giver hilse-nik))
 21 som vi sender her fra (.) DR Byen i Køben↓havn,
 22 ↑det ↑er ↑første gang at den der ↑udfordrer
 23 en siddende ↑statsminister er en ↓kvinde,

Værten kridter her banen op, hvor temaet og spændingsniveauet forsøges fastholdt, dog lettere modereret: ”↑måske er vi ↑nu på vej ind i (.) ↓sandhedens ↓time”. Det oplyses, at ”op mod en million danskere har endnu ikke besluttet hvem de vil ↑stemme på”. Som vi vil se, er det næsten samme intro som ved duellen mellem Nystrup og Fogh FV 2001. Dengang var det ½ million seere, der endnu ikke havde besluttet sig. Herefter bydes disse vælgere direkte velkommen som seere eller lyttere via radiokanalen P1. Hermed får værten også diskret oplyst, at duellen samsendes på radio og tv. Når velkomsten af seerne stilles lige før navnene på kombattanterne nævnes (og de vises i billedet) fungerer det også lidt som en velkomst til dem, men det er seerne, der adresseres. Efter denne intro og velkomst fortæller værten en nyhed: ”↑det ↑er ↑første gang at den der ↑udfordrer en siddende ↑statsminister er en ↓kvinde.” Med de mange lokale pitch reset på nøgleord fremstår dette deklarativ som en markant erklæring med ordet ”kvinde” som det lokale klimaks. Hermed

griber værten til *news-telling*. Denne nyhedsmarkering bidrager yderligere til de mange referencer til sportsarenaens kampe ("møde nu", "afgørende duel", "sandhedens time", "duellen", "udfordrer"). Måske får denne nyhedsfortælling (med fokus på at skabe historie) også konsekvenser for, hvordan de to kombattanter behandles. Mere herom senere.

Intro og første spørgsmål til AFR

Først nu henvender værten sig til de to duellanter. Han gør det i rækkefølgen først AFR, dernæst HTS. Den siddende statsminister præsenteres altså før udfordreren.

- 24 RBC: og Anders Fogh Rasmussen,
 25 du har jo vundet de ↑to ↑seneste valg
 26 du vandt over ↑Nyrup,
 27 du vandt over ↑Lykketoft,
 28 og øh
 29 ↑to mænd
 30 som er ↑ældre end dig selv,
 31 og nu står du over for en ↑kvinde,
 32 ((HTS fnis/fnys))
 33 som er (.) yngre end ↓dig=
 34 ((AFR smiler bredt))
 35 hvad betyder det for den måde du fører valgkamp på,

Her konstruerer værten sin præsentation af AFR som et spørgsmålsforord²¹. Han foretager en opbygning af AFRs 'spiller-status', at han har vundet de to seneste valg. Dette specificeres så via listekonstruktion²² med formatet: "du vandt over X", hvor X er en S-formand. Listen l. 26-28 er umiddelbart opbygget som en afmonteret tretrinsraket²³, hvor det (ikke leverede) klimaks i l. 28 ville kunne være "og nu skal du vinde over Thorning" (hvis både listeelementformatet og navneøkonomien skulle fastholdes). En tekstlig tolkning alene viser blot, at der lægges op til et par (l. 26-27). Intonationen på "Nyrup" og "Lykketoft" er imidlertid den samme som i de indledende step af en liste, nemlig fortsættelsesintonation og pitch reset på det listede (markeret ved pil op og komma). Lister konstrueres mundtligt²⁴ med fortsættelses-

21 E.A. Schegloff, "Preliminaries to preliminaries: 'Can I ask you a question?'" *Sociological Inquiry*, 50, 3/4 (1980); S. Clayman, "Displaying Neutrality in Television News Interviews", i *Social Problems*, 35, 4 (1988); D. Greatbatch, "Conversation Analysis: Neutralism in British News Interviews", i A. Bell & P. Garrett (red.). *Approaches to Media Discourse* (Oxford: Blackwell, 1988).

22 Jefferson, "List-construction as a task and resource".

23 M. Atkinson. *Our masters' voices: the language and body language of politics* (London & New York: Routledge, 1988).

24 Jefferson, "List-construction as a task and resource"; M. Selting, "Lists as embedded structures and the prosody of list construction as an interactional resource", i *Journal of Pragmatics* 39, 3 (2007).

intonation (og ofte også opadgående lokal intonation) på de første led og globalt (og ofte også lokalt) faldende intonation på det afsluttende element af listen (à la 'vi skal købe ↑æbler, ↑pærer og ↓bananer,' hvor intonationen er markeret med pile, komma og punktum). Imidlertid skifter værten turdesign undervejs i listen. Han forlader det spor, der var lagt op til med "og øh" (l. 28), og skifter til ny syntaktisk konstruktion ledsaget af pitch reset (l. 29). Linje 26 og 27 kunne dog minde om et parentetisk indskud²⁵, hvor sporet fra linje 25 skal genoptages. Her kan intonationsmæssigt drop i indskuddet såvel som efterfølgende pitch reset bruges til at vise, at man er tilbage på hovedsporet. Det er ikke til at vide, om en tretrinsrakket var intentionen eller ej. Tilbage står, at redesignet (l. 28-29) og pitch reset i linje 29 fremhæver særligt, at det er to mænd, AFR har vundet over ved de sidste to valg.

Værten foretager herefter endnu en specificering af udfordringen, denne gang designet som et dobbelt modsætningspar: AFR har vundet over to mænd, som er ældre end ham selv, og han står nu over for en kvinde som er yngre end ham selv. Retorisk konstrueres AFR som manden i midten af de dobbelte modsætninger. Da HTS udelades af tretrinsraketten, og andet retoriske greb går på køn har RBC nu to gange refereret til HTS uden at nævne hende ved navn, hun benævnes blot "en kvinde", hvorimod hendes to forgængere nævnes.

Værtens første spørgsmål går således på hans tilgang til processen og til HTS, hvilket gør det relevant for AFR at nedtone sin spillerstyrke og udtrykke ydmyghed over for kampen, vælgerne, modstandere og HTS. Dette er da også præcis den type svar, han leverer:

AFRs første svar

- 36 AFR: ()
 37 .H jam det e:r samme valgkamp,
 38 øh det er ↑tre forskellige personer
 39 det da rigtigt menøh
 40 jeg respek↑terer altid mine politiske modstandere,
 41 og jeg respek↑terer dem (.) øh som po↑litikere,
 42 og ikke på baggrund af om de er ↑mand eller ↓kvinde.
 43 ((AFR i billedet, smiler mod RBC))

AFR påstår her konsistens mht. tilgang, jævnfør hvordan 'claiming' har svagere udsigelsestyrke end 'demonstrating' og 'showing'²⁶. AFR designer det med de tre personer som en indrømmelse til RBC: "det da rigtigt" (l. 39), og laver en kontrastiv kobling via "menøh" (l. 39) til en påstand om, at han har principiel respekt for sin modstander. Han påstår respekt baseret på deres rolle som politiker uanset køn

25 H. Mazeland, "Parenthetical sequences", i *Journal of Pragmatics* 39, 10 (2007).

26 E.A. Schegloff, "Notes on a Conversational Practice: Formulating Place", i David Sudnow (red.). *Studies in Social Interaction* (New York: Free Press, 1972).

(og siger dermed at han vil tillægge HTS samme respekt som de tidligere S-formænd). Han siger ”mand eller kvinde”, selv om HTS’s fysiske tilstedeværelse måske gør det relevant at nævne kvinde før mand (måske fordi det er den mere mundrette og folkeligt almindelige rækkefølge med enstavelsesordet først). Historien gør det endvidere relevant at nævne mand før kvinde. AFR gør her respekt til noget, han giver, noget der siger noget om ham som spiller, ikke noget der har med HTS som sådan at gøre.

Intro og første spørgsmål til HTS

Herefter stiller værten det første spørgsmål til HTS:

- 45 RBC: (.)
 46 .H *Helle Thorning-Schmidt,
 47 ((*blød stemme og nedsat taletempo))
 48 du står så ↑over for ↓den mand,
 49 der har slået dine to forgængere.
 50 (.)
 51 ((HTS i billedet, nik mod RBC))
 52 Og han har, (.) tredive års
 53 ((kast med hovedet mod AFR))
 54 parlamentarisk (.) øh er↑faring fra ↑Folketinget,=
 55 ((AFR i billedet, smiler mod RBC))
 56 =han har næsten ↑seks års erfaring som
 57 ((AFR kigger ned, derefter RBC i billedet, kigger mod HTS))
 58 (.) statsminister.=
 59 =så hvad betyder det for den måde ↑du fører valgkamp på.*

Værten adresserer hende med først med blød stemme og markant nedsat taletempo. Skiftet er påfaldende. Eksempler på kategorier, man taler langsomt og blødt til er svage individer (såsom børn, ældre, folk i krise eller *underdogs*) eller nogen man flirter med. Ingen af de to kategorier er attraktive for HTS at blive anbragt i via stemmebrug. Herefter præsenteres HTS med ordene ”du står så ↑over for ↓den mand”, der svagt minder om et bryllupsritual, med fortsættelsen ad et ganske andet spor: ”der har slået dine to forgængere”, ytret med faldende intonation og efterfulgt af en mikropause (l. 50). Herefter fremhæves hendes modparts kampform. Den er designet som en trepunktsliste: Han har slået hendes to forgængere, han har 30 års parlamentarisk erfaring, og han har næsten 6 års erfaring som statsminister. Her orienteres mod at anvende den mest ekstreme udgave af de forskellige måder længden af hans tid som statsminister kan italesættes på.²⁷ Det er stærkere at sige ”næsten

27 Jævnfør også extreme case formulation: A. Pomerantz, ”Extreme Case Formulations: A Way of Legitimizing Claims”, i *Human Studies* 9 (1986); D. Edwards, ”Extreme Case For-

↑seks års erfaring som (.) statsminister” end at sige ”5 ½” eller ”over 5”, dvs. at formuleringen er designet til at vise hans overlegenhed som modstander. Der nedtones via ”næsten”, hvilket vidner om, at værten ikke mener at have belæg for at orientere mod sproglig økonomi og blot sige ”seks års erfaring”. Derved foregribes eventuelle anklager for hyperbolsk fremstilling. HTS præsenteres således ved at blive kontrasteret og modpositioneret til AFR, og hun gøres lille ved at blive positioneret op mod AFRs styrke som spiller uden selv at få nævnt egne styrker. Derved konstrueres hun som *underdog*.

Værtens første spørgsmål til HTS ”hvad betyder det for den måde ↑du fører valgkamp på” (l. 59) er designet som parallelt til spørgsmålet til AFR (l. 35), faktisk med identisk repetition. Men pga. de meget forskellige spørgsmålsforord (l. 24-33 vs. l. 46-58) gøres det relevant for hende at give et andet svar end AFR. Det gøres relevant for hende at tale om det at stå over for en overlegen modpart, à la ’jeg er ikke bange for ham’, dvs. konstruere sig selv som en udfordrer, der kæmper op-adbakke, en ’David’ over for en ’Goliath’, hvor AFR fik gjort det relevant at nedtone sin styrke og udtrykke sin ydmyghed og respekt over for modparten, dvs. vise sig selv som en fair player. Det er da også præcis den type svar, hun leverer:

HTS’ første svar

- 60 HTS: .h ikk no’d særligt
 61 fordi de:t stadig to forskellige pro↑jekter,
 62 øh vi gern’-
 63 vi har for ↑Danmark,
 64 og det syns jeg er det ↑vigtigste=
 65 =men jeg har selvfø’lig re↑spekt
 66 for ↓Statsministeren,
 67 (.)
 68 jeg syns han har været en ↑dygtig ↓leder
 69 af VK↑O-flertallet=
 70 =hvad jeg oss’ har sagt flere gange=
 71 ((nik fra RBC til HTS))
 72 =.h så det klart at jeg ↑også har respekt
 73 for min ↓modstander.
 74 ((RBC kigger fra HTS over på AFR
 75 og hurtigt tilbage igen til HTS))
 76 ((AFR i billedet, smiler mod HTS))
 77 RBC: ()
 78 ((AFR i billedet, smil og nik mod HTS))

mulations: Softeners, Investment, and Doing Nonliteral”, i *Research on Language and Social Interaction*, 33, 4 (2000).

- 79 .hh hver fald ri- hjertelig ↑velkommen te:
 80 jer ↑beg' to=
 81 ((AFR i billedet, ser mod RBC))
 82 jeg håber vi får en (.) ↑fair duel

HTS giver et kækt *underdog*-svar, hvor hun påstår, at der er tale om to forskellige politiske projekter. Hun sætter fokus på Danmark og påstår, at dette er det vigtigste for hende. Herefter kobler hun kontrastivt med ordet ”men” (l. 65) til en påstand om at have parallel principiel respekt for sin modstander. Hun gør også sin respekt til en respekt for rollen (i kraft af hans rolle som STM), hvorefter hun giver et hip til ham som leder af VKO (dvs. regeringen bestående af Venstre og De Konservative, samt dens støtteparti Dansk Folkeparti), og dermed ikke hele folket. Hun refererer til egne tidligere udtalelser, hvorved hun udtrykker konsistens, men også lidt indtager en forsvarsposition, fordi det er designet som det hurtige indskud ”=hvad jeg oss' har sagt flere gange=”. Hun designer de gamle udsagn retrospektivt som udtryk for respekt for sin modpart. Dermed konstruerer hun sig selv som en, der forsvaret sig mod en anklage for ikke at have respekt for sin modstander.

Delkonklusion

I denne duel er det tydeligt, at AFR præsenteres af værten som en stærk modstander i en duel, hvorimod HTS præsenteres som den, der skal møde en stærk modstander. Præsentationen af HTS præsenterer ikke hende som spiller, men som en der møder AFR, og giver anledning til yderligere at præsentere AFRs spillerstyrke. Inden det første spørgsmål stilles ham, er han blevet stillet på en stærk platform. Inden det første spørgsmål stilles hende, er hun blevet stillet på en svag platform, hvor hun er konstrueret som en, der er langt bagud på point.²⁸

Nu er der her vist knap 2 minutter af duellens begyndelse. Hvad der ikke kan vises i denne artikel er, at i løbet af duellens første fire minutter viser kameraet mest fokus på AFR. Dette bakkes op af RBC og HTS, som kigger mest mod AFR, både når han taler og når de selv taler. AFR taler til RBC og svarer på angreb fra HTS. HTS taler til AFR. Hermed viser AFR at indgå i en dialog med værten, mens HTS viser at indgå i en dialog med AFR. Hun anerkender ham som modpart med sit blik, han anerkender værten. Dette ændrer sig naturligvis senere i duellen, hvor de begge taler til hinanden. Skal det skæres lidt hårdt op, så viser parterne i de første minutter med

28 Formålet med dette kan dog, som den ene af denne artikels anonyme reviewers gør opmærksom på, være at give HTS dramaturgisk medløb ved at konstruere hende som en underdog for derved at vække tv-seernes sympati, eller at vise hende som en kandidat med større appel til et yngre publikum. Denne type årsagsforklaringer kan nærværende data imidlertid ikke afgøre, eftersom det ville kræve indsigt i bevidsthed, tanker og motiver hos tv-værten og muligvis også hos programmernes producere og andre medarbejdere. Typen af data og arten af analyse kan udelukkende beskæftige sig med, hvad der sker rent sekventielt, hvordan det sker (syntaktisk, prosodisk osv.), og hvad det udretter sekventielt, hvad deltagerne selv behandler det sagte som. Foghs forsikring om, at han respekterer sin modpart uanset køn, vidner om, at han opfattede værtens oplæg som stærk versus svag spiller.

deres blik, at AFR er kommet for at møde værten, hvad speakeren også lagde op til i sin programintro, mens HTS er kommet for at møde AFR. For begges vedkommende gælder det, at deres tale de første minutter er henvendt til værten, som da også er den eneste, der endnu har adresseret dem.

I det følgende vil åbningen af datasættets anden duel blive analyseret. Sammenligningen mellem, hvordan parterne bliver introduceret, og hvordan de første spørgsmål ser ud, vil komme efter denne analyse.

Anden del: 2001-duellen mellem Fogh og Nyrup

At der er tale om en markant måde at introducere de to kombattanter på ses især, når der sammenlignes med duellen fra 2001. Ved folketingsvalget i Danmark november 2001 er det Anders Fogh Rasmussen, der som leder af oppositionen og formand for Venstre udfordrer Poul Nyrup Rasmussen som siddende statsminister og formand for Socialdemokratiet. Følgende analyse er baseret på en udskrift af de første tre minutter af duellen mellem Poul Nyrup Rasmussen (herefter PNR eller Nyrup) og Anders Fogh Rasmussen fra DR1 den 20. nov. 2001.

Værtens oplæg 2001

I 2001 siger værten:

- 1 RBC: Godt en halv million danskere
- 2 har formentlig endnu ikke besluttet
- 3 hvem de vil stemme på på tirsdag
- 4 (.)
- 5 ti partier stiller op til folketingsvalget
- 6 men ↑to mænd (.) skiller sig ud
- 7 (.)
- 8 de hedder det samme til efternavn
- 9 (.)
- 10 de bliver beskyldt for at stjæle hinandens synspunkter
- 11 og forsøge at overgå hinanden i at love ↑mere
- 12 (.) af det ↓samme
- 13 (.)
- 14 de vil begge gerne sidde i statsministerstolen
- 15 Rasmussen eller Rasmussen
- 16 hvad er egentlig forskellen
- 17 velkommen til den sidste duel før valget
- 18 (.)
- 19 god aften

- 33 med en valgbus [ha]
 34 AFR: [ja]
 35 RBC: ved du noget om hvor mange møder
 36 du har holdt i den her valgkamp

Igen betoner værten nyheds- og seerværdien ved at eksplicitere hvor tæt duellen ligger på valgets afgørelse. Herefter adresserer værten den første kombattant, AFR, og indleder med et spørgsmålsforord, der påstår som kendt information, at AFR har turneret med en valgbus. Dette bekræftes af AFR (l. 34). Efter denne konstatering af Foghs handlinger i valgkampen spørger værten til antal møder, han har holdt i løbet af valgkampen. Denne handling positionerer AFR i sin politikeridentitet. Med formuleringen ”ved du noget om hvor mange møder” lægger værten op til, at der potentielt er tale om så mange møder, at AFR selv ikke vil være i stand til at huske det. Herved konstrueres AFR som ’flittig mødedeltager/afholder’ og valgkampen som anstrengende. Det lægger op til, at AFR skal bruge sit første svar på at sige noget om antallet af møder i valgkampen.

AFRs første svar

I sit første svar påstår AFR at have været til et rundt antal arrangementer:

- 37 AFR: .h jeg har været til hundrede arrangementer
 38 (.)
 39 på den turne
 40 plus plus lidt ekstra
 41 og det har bragt mig i kontakt med med mange mennesker
 42 og det var kernen i eller er kernen i den
 43 (.)
 44 ud og tale med folk på det sted hvor de er
 45 om de problemer der optager dem

Efter den indledende erklæring om de 100 arrangementer, tilføjer AFR ”plus plus lidt ekstra”, der dels tjener til at gøre det flotte runde tal til et cirkatal, og dels får gjort det til et tal i underkanten af det reelle. Herefter påstår AFR at have været i kontakt med mange mennesker, hvad der er stærkt sandsynliggjort af antallet af møder, og at netop dette var formålet med kampagneformen. Han afslutter med det mottoagtige ”ud og tale med folk på det sted hvor de er om de problemer der optager dem”, som gøres motto- eller sentensagtig ved ikke at have et subjekt og ved at koble tre idiomer efter hinanden: ”ud og tale med folk” + ”på det sted hvor de er” + ”om de problemer der optager dem”. Alle tre idiomer siger noget i retning af det samme og tjener til at konstruere AFR som en, der har fjernet sig fra Christiansborg for at lytte til folket, fordi de antages at befinde sig geografisk og mentalt et andet sted end politikerne selv. Dette ligger i forlængelse af sociologiske og etnologiske

studier.²⁹ AFR bruger sit svar på første spørgsmål som afsæt til at sige noget om sig selv som politiker.

Næste to spørgsmål til AFR

Herefter har værten to spørgsmål mere til AFR, som denne svarer på:

46 RBC: .h alfligevel hørte jeg at øh hver eftermiddag

47 ja så tager du træningstøjet på

48 så skal du ud å løbe[(.)] eller ud å cykle

49 AFR: [h.]

50 ja det er rigtigt

51 det har jeg betinget mig

52 øh simpelthen for lige at få blæst hovedet igennem

53 så der bliver tid til ås at tænke nogen ↑nye tanker

54 RBC: er det ikke sådan lidt

55 de kan kalde mig hulemand

56 de kan kalde mig julemand

57 men de kan ikke løbe fra mig

58 AFR: det fuldstændig rigtigt

59 det er Bo

60 godt at være lidt foran=

61 RBC: =ja

Efter at have talt om AFRs handlinger i valgkampen spørger værten nu til AFRs fysiske træning. Med ordet ”alligevel” forstærker han det netop skabte billede af den travle mand. AFR bruger sit svar på at konstruere sig som en, der stiller betingelser (l. 51) for sit virke (formentlig til sin kampagnestab), en der er fysisk aktiv (l. 50) og som nytænkende (l. 52-53). Han svarer altså ikke bare ’ja, jeg løber hver dag’, men udnytter muligheden for at sige noget, der giver et indblik i nogle egenskaber hos ham.

Herefter kommer værten med en joke (l. 54-57). Joken er designet som et spørgsmål med en tretrinsrakat plus et klimaks, hvor de første to led i raketten har formateret ’de kan kalde mig X’, og hvor X hver gang udfyldes med nogle af de øgenavne, AFR i årene op til valget blev tildelt i medierne af karikaturtegnere. Klimakset (l. 57) linker tilbage til begyndelsen af spørgsmålet (l. 54). Joken gør det relevant for AFR at le og bekræfte, eventuelt på beskeden vis, og den tildeler ham en ekstra identitet som en fighter, der ikke er ømskindet. Ordet ”hulemand” var satirikernes bud på

29 Se fx T. Højrup, *Det glemte folk. Livsformer og centraldirigering* (Hørsholm: SBI Forlag, 1983).

AFR i hans liberale dage i 90'erne (AFR tegnes stadig jævnlige af en avistegner som hulemand); ”julemand” var kommentatorers bud på AFRs hamskifte som ny parti-formand i tiden efter 1998, hvor han lagde Venstres politik et stykke fra det liberale grundlag og kom med mange valgløfter.

I sit svar går AFR med på joken og samarbejder om at konstruere sig som ”foran” (l. 58-60). Dette er også en mulig hentydning til meningsmålingerne, som i dagene viste Venstre med pæn føring.

Første spm til PNR

Herefter kommer turen til, at værten stiller det første spørgsmål til PNR:

- 62 RBC: =ja
 63 (.)
 64 hvad med dig
 65 (.)
 66 Nyrup
 67 du har også haft mange møder

Her kan man se, at værten har en plan med sine spørgsmål. Det første spørgsmål til Nyrup er meget lig det første spørgsmål til Fogh og går på antallet af møder i valgkampen og understøtter hans identitet som professionel politiker. Men der er en forskel. Hvor spørgsmålet til AFR havde et forord, der fortalte om AFRs turné med sin valgbus, så indledes spørgsmålet til PNR blot med at adressere PNR og gøre det relevant for ham at producere relevant tale: ”hvad med dig (.) Nyrup” (l. 64-66), der umiddelbart er et meget åbent spørgsmål, som kunne give Nyrup frie rammer for sit svar. Spørgsmålet er imidlertid et flerenhedsspørgsmål³⁰, hvor det indledende interrogativ og adresseringen af Nyrup følges op med det efterhængte deklarativ ”du har også haft mange møder” (l. 67). PNR tilbydes altså ikke på samme måde som AFR en favorabel platform med detaljer à la valgbus, han gives mere minimalt materiale at arbejde med, og spørgsmålet lægger op til et ja/nej-svar.

På baggrund af værtens indledende spørgsmål kan man formode, at der nu venter Nyrup to yderligere spørgsmål af mere personlig karakter, sådan som formatet var over for AFR. Imidlertid bryder Nyrup selv med formatet. På spørgsmålet om hvorvidt han også har haft mange møder, svarer han:

PNRs første svar

- 68 PNR: ja
 69 jeg tager turen om morgenen

30 Clayman, ”Displaying Neutrality in Television News Interviews”; Greatbatch, ”Conversation Analysis”; Nielsen, *Replik til journalistikken*.

70 øh i stedet for der på eftermiddagen
 71 og det ene tror jeg som øh
 72 >jeg tror begge dele er nødvendigt<
 73 øh vi skal ø:h sørge for at holde os i god form
 74 og antallet af møder
 75 tror jeg ikke såmænd ikke ligger langt fra det
 76 Anders Fogh er inde på
 77 det er det der er kernen
 78 også i min måde at arbejde på
 79 jeg skal ud og fange blikket
 80 møde mennesker
 81 der hvor man er
 82 på arbejdspladsen
 83 og øh der hvor hvor mennesker kommer
 84 det os der skal komme til mennesker
 85 og det vil jeg fortsætte med
 86 helt frem til tirsdag morgen klokken ni
 87 (.)
 88 øh det er nu engang min facon
 89 at ↑prøve
 90 (.)
 91 at gi alt hvad jeg hvad jeg kan gi

PNR svarer på løb i stedet for møder (l. 68-70) med et præ-svar-emeskift³¹, som skaber et mismatch til spørgsmålet. I sit svar gør han tidspunktet for løbeturen til et issue (l. 69-70), hvorefter han lader til at lægge an til et modsvar på et (ikke fremsat) synspunkt om, at eftermiddagsløb skulle være bedre end morgenløb (l. 71), hvorefter han trækker i land (l. 72) og konstruerer sig som en, der tænker i balance. Værten har ikke spurgt til noget med løb, og har heller ikke problematiseret PNRs træningstidspunkt. Første del af hans spørgsmål ”hvad med dig (.) Nyrup du har også haft mange møder” ligger i forlængelse af snakken med Fogh om løb og kunne derfor godt lægge op til, at Nyrup også skal til at tale om løb. Sidste del specificerer dog, at ”hvad med dig” hentyder til det første spørgsmål til Fogh vedrørende mødeaktivitet i valgkampen.³² I Nyrups fortsættelse (l. 72) kan ”begge dele” muligvis refe-

31 D. Greatbatch, ”Aspects of topical organization in news interviews: the use of agenda-shifting procedures by interviewees”, i *Media, Culture and Society*, 8 (1986); Nielsen, *Replik til journalistikken*.

32 Det er empirisk påvist, at samtalepartnere har præference for at besvare sidste del af et spørgsmål, der kan gå i flere retninger (Harvey Sacks, ”On the preference for agreement

rere til 'møder' og 'motion' og ikke til løb henholdsvis morgen og eftermiddag, men sekventielt skaber PNR den betydning tale om løbetidspunkt. Derefter bygger PNR videre på løbeemnet og begrundet sit løb med behov for motion (l. 73). Først nu svarer PNR på spørgsmålet om antallet af møder, og han påstår at have et antal, der minder om AFRs (l. 74-76).

Derefter fortsætter PNR med at påstå sammenhæng med sin tilgang til politik og sine menneskelige karakterer (l. 77-91). Han konkretiserer med at hævde, at han "skal ud og fange blikket", hvorefter han laver et design tilsvarende AFRs, hvor det samme siges igen og igen med brug af forskellige idiommer og faste udtryk: "møde mennesker" + "der hvor man er" + "på arbejdspladsen" + "der hvor hvor mennesker kommer", som formentlig skal tjene til at konstruere ham som en politiker med interesse for og føling med almindelige mennesker, præcis som AFR havde bestræbt sig på at fremstå i sit første svar. Herefter kommer PNR med en ideologisk overbygning "det er os der skal komme til mennesker", som om nogen havde påstået det modsatte, eller det modsatte kunne være tendensen. Interessant er altså, at begge kombattanter har en travl hverdag som erfarne politikere på Christiansborg, og gør sig stor umage for at fortælle på tv, hvor meget de er i kontakt med folk uden for Christiansborg. Dette handler måske om, at AFRs i valgkampen fik en del omtale for sin valgbus og sin tilgang til at møde mennesker rundt i landet.³³

PNR bruger altså sit første svar på første spørgsmål, der gik på antallet af møder, til at komme med flere påstande om sin valgkampstil og personlighed. Han betoner "kernen" i sin "måde at arbejde på" (l. 78) og aflægger det løfte, at han vil fortsætte med det (l. 85) helt frem til målstregen "tirsdag morgen klokken ni" (l. 86), som er valgdagens begyndelse og valgkampens formelle sluttidspunkt. Efter at have markeret at være færdig med løfte og en mikropause (l. 87), fortsætter han nu med endnu en påstand om sin personlighed (l. 88), der forlænges med endnu en eksplicitering (l. 88-91). Han bruger altså en del kræfter på at konstruere sig som en slider, der ikke vil give op. Man behøver ikke at læse tidens meningsmålinger for her at kunne se en politiker, der er bagud på point. Han konstruerer sig selv ihærdigt som en, der kæmper op ad bakke.

Værtens næste spørgsmål til PNR 2001

Nu tager værten ordet for at stille et nyt spørgsmål:

92 RBC: men vi har jo set

93 du har jo ås brugt ↑sangstemmen

and contiguity in sequences in conversation"; i G. Button & J.R.E. Lee (red.). *Talk and Social Organization* (Clevedon, UK: Multilingual Matters, 1987)), men at interviewpersoner ofte vælger at svare på den mest uproblematisk del af et spørgsmål (S. Clayman, "Reformulating the question: A device for answering/not answering questions in news interviews and press conferences"; i *Text* 13, 2 (1993)). Hvad Nyrup hører/overhører eller har af intentioner kan der ikke siges noget om med denne type data.

33 R. Jønsson & O. Larsen, *Professionel politisk kommunikation* (København: Akademisk Forlag, 2002).

- 94 i i valgkampen
- 95 PNR: ?det rigtigt det rigtig
- 96 jeg mener jo at at at øh
- 97 der skal være også også no: get perso: nlighed
- 98 vi er jo ikke ma ↑ skiner
- 99 heller ikke statsministre
- 100 eller statsministerkandidater
- 101 (.)
- 102 vi er personer
- 103 som som godt vil vise at politik og og øh
- 104 musik er ikke nødvendigvis fremmedvæsnere
- 105 (.)
- 106 i forhold til hinanden
- 107 RBC: det noget i er enige om
- 108 (.)
- 109 det med og (.) og være i god form
- 110 og [(.)] og [ø:h ha energien og]
- 111 AFR: [h] [ja det synes jeg]
- 112 RBC: hente energi
- 113 AFR: ja det synes jeg er nødvendigt
- 114 jeg tror det er vigtigt i politik
- 115 øh
- 116 å ha de der pusterum
- 117 hvor man ka (.) eftertænksomt øh
- 118 prøve at gennemtænke nogen ting
- 119 få nogen nye ideer
- 120 (.)
- 121 jeg mener det er helt nødvendigt
- 122 RBC: godt I blir jo også beskyldt for
- 123 at det ikke bare er det her
- 124 I [er I] er enige om men der
- 125 AFR: [hrm]
- 126 RBC: er så mange af hovedtemaerne i valgkampen
- 127 I er enige om
- 128 du er jo blevet besky[ldt for]
- 129 AFR: [hrm]
- 130 RBC: at være forklædt socialdemokrat

131 det hed jo tidligere Venstre Danmarks liberale parti

132 AFR: hrm

133 RBC: er det forsvundet ud af (.) valgkampen

134 det liberale

135 AFR: nej Venstre er et liberalt parti

Værten anvender her en kontrastiv kobling med ordet ”men”, selv om han ikke skaber en indholdsmæssig modsætning til det PNR har talt om. Måske skyldes dette, at PNR lige har vist, at han kan blive ved med at bygge videre på et ellers tilsyneladende færdigt svar, indtil han bliver stoppet. Værtens spørgsmål går nu ganske rigtigt på noget personligt. Han spørger ikke, om PNR også løber eller cykler, formentlig fordi PNR nu lige selv har behandlet det emne. I stedet går han til et emne, der mere minder om tredje spørgsmål til AFR, som var det humoristiske spørgsmål. Værtens spørgsmål er her designet en ’my side telling’³⁴, hvor han fremlægger en iagttagelse på vegne af andre end ham selv (l. 92) om PNRs sang. Designet af anden del af dette spørgsmål er meget minimal og tilkendegiver ikke nogen bedømmelse, men konstaterer blot, at PNR ”også” har ”brugt sangstemmen i i valgkampen” (l. 93-94).

PNR bruger sit svar til at bekræfte sin ekstra identitet som sanger (l. 95), og han kommer nu med en taktisk (”der skal være også også no: get perso:nlighed”, l. 97) og en ideologisk overbygning (”vi er jo ikke maskiner”, l. 98) til sangeridentiteten. Han ekspliciterer, at det også gælder statsministre (l. 99). Herefter laver han et redesign, hvor han tilføjer ”statsministerkandidater” (l. 100) til den kategori han lige havde nævnt ”statsministre”. Herved får han subtilt sagt, at det ”vi” han ellers lige havde introduceret ikke omfattede to statsministre, men at AFR kun er kandidat til at blive det. Samtidig får han betonet, at de begge er mennesker og ikke maskiner, også hans modpart.

PNR gentager nu sin ideologiske udlægning (l. 102) og gør den til en taktisk manøvre (”som som godt vil vise”, l. 103) om politik og musik som en del af en nuanceret personlighed. Med vendingen ”ikke nødvendigvis fremmedvæsner” får han dog også sagt, at man netop kunne mene, at de to sfærer ikke var naturligt forbundne. Igen bruger PNR det personlige til at sige noget politisk om det personlige.

Værten vender nu tilbage til sporet med kombattanternes enshed (l. 107-110). AFR bruger motionsspørgsmålet til igen at påstå noget om sin tilgang til politik (efterstræber ”eftertænksomt” at ”prøve at gennemtænke nogen ting”, prioriterer at ”få nogen nye ideer”, l. 113-121). AFR gør endvidere motion til et spørgsmål om afslapning (”pusterum”, l. 116), hvor PNR før gjorde motion til arbejde (holde sig ”i god form”, l. 73). Det viser noget om deres forskellige tilgang til motion og får konstrueret AFR som mere præget af mentalt overskud end PNR. Det er påfaldende, at ARF hele to gange på under to minutter i den sparsomme plads til selvpræsentation i duellens åbning gør så stort et nummer ud af sine daglige tænkepauser og konstruere sig som eftertænksom og velovervejet med resultater i form af nye tanker og nye ideer. Dette er et eksempel på, hvordan AFR helt ned på mikroniveau arbejder med

34 Anita Pomerantz, ”Telling My Side: ”Limited Access” as a ”Fishing” Device”, i *Sociological Inquiry* 50 (1980).

at kropsliggøre det slogan ”Tid til forandring”, der udkrystalliserede Venstres valgkampstrategi.³⁵

Værten vender atter tilbage til sporet med kombattanternes enshed (l. 122-134) og stiller et spørgsmål til AFR om, hvorvidt han og Venstre er gennemgået et ham-skifte. Dette spørgsmål bruger AFR som afsæt til at komme med et politisk budskab (l. 135), og så er overgangen fra personintro til debat foregået. Herefter fortsætter debatten.

Delkonklusion

I 2001-duellen introducerer værten begge parter efter en præmis om lighed, og han byder dem velkommen efter formatet velkomsterklæring/hilsen + fulde navn + formandstitel og partitilknytning. De positioneres begge ukønnede og i deres professionelle rolle.

Over alt i sine svar er det tydeligt, at der er fin samklang mellem værtens spørgsmål og AFRs svar. Spørgsmålene er med til at tegne et favorabelt billede af AFR som politiker og menneske, og AFR udnytter spørgsmålene til at bygge videre på dette billede. Gennem denne optræden viser AFR at være i sync med værten og at være en smidig samtalepartner. Dette er for så vidt ikke påfaldende, men i sammenligning med sin medkombattants samtaleadfærd fremstår det markant. PNR på sin side er ude af sync med værten. Han fremstår som en, der er endog meget ivrig efter at få sagt noget om sin person, og han fremstår som en, der hellere må sparke det ind selv, hvis ikke chancen kommer igen senere i programmet.

Konklusion

Der er mange ligheder mellem de to dueller. Samme tv-kanal, samme vært og i begge tilfælde en udfordrer, der som formand for oppositionens største parti for første gang møder den siddende statsminister i en valgkamp, hvor denne på sin side har været gennem flere valg som statsminister.

Der er også en række forskelle. Partierne S og V har byttet fortegn i duellen, idet S sidder på statsministerposten i 2001, mens V gør det 2007. Herudover tilbydes S-kandidaten og V-kandidaten forskellig platform.

Hvad angår åbningsspørgsmålet, var rækkefølgen modsat i 2001 og 2007. I 2001-duellen var det udfordreren, der blev stillet første spørgsmål. I 2010-duellen var det den siddende statsminister. Fælles var, at Fogh blev stillet åbningsspørgsmålet.

Analysen af de første minutter af de to programmer viser noget centralt om den vigtige ordstyrerrolle. I 2001 stilles parterne parallelle spørgsmål. De tilbydes relativt ens talevilkår, dog med en lille fordel til AFR. Det er ikke til at se, om værten havde planlagt at give PNR en tilsvarende fin platform i sit andet spørgsmål til ham, fordi PNR formentlig tager det ud af munden på ham. Til gengæld er der tale om, at duellanterne udnytter de tilbudte talevilkår meget forskelligt. Parterne gives

35 Nielsen, ”Foghs forslag”.

mulighed for at konstruere sig som politikere og som privatpersoner; de får tilbud om at fremstå med en facetteret identitet. Tilbage står indtrykket af en hyggelig snak mellem tre midaldrende mænd. Den gennemgående præmis fra værtens side er kombattanternes enshed, og denne bruges som afsæt til at undersøge politiske forskelle. Dette er i princippet i kandidaternes interesse såvel som i seernes, fordi disse tilbydes bedre beslutningsgrundlag ved at få zoomet ind på, hvad forskellene mellem de to statsministerkandidater så er.

I 2007 bliver parterne stillet forskellige spørgsmål, og de positioneres mod hinanden som kontraster, hvor parterne i 2001 blev positioneret på lighed. Parterne bliver i 2007 tilbudt forskellige talevilkår.

De præsenteres forskelligt, den ene får præsenteret en lang række professionelle og situationelt relevante styrker, mens den anden kun præsenteres som repræsentant for sit køn og modpositioneres på sin alder. Derved gives parterne meget forskelligt afsæt for at udfolde sig i debatten. Ved en efterfølgende uenighed om fakta, som tit ses i sådanne dueller, gøres det fra start lettere for AFR at henvise til sin ekspertise, fordi hans troværdighed er bygget op gennem massiv henvisning til hans store ekspertise og lange erfaring. HTS får slet ikke tildelt en platform på professionelle karakteristika som ekspertise og erfaring; hun positioneres kun på køn, aldersforskel og sin status som tredje S-formand i valgkamp med den stærke AFR.

Det er oplagt at spørge, hvordan HTS ellers kunne være blevet præsenteret. Det er jo sandt, at hun er kvinde, at det var første gang, oppositionens leder var en kvinde, at AFR havde den lange erfaring osv. Så sagde værten ikke bare, hvad der var indlysende sandt og relevant i situationen?

Det interessante kan være, hvad der ikke bliver sagt. Hvis værten havde anvendt AFR-formatet fra 2007, så kunne han have fremhævet noget parallelt ved HTS. For eksempel at hun på tidspunktet for duellen var den første kvindelige formand for S nogensinde; var første formand for S i historien, der havde vundet sin post ved urafstemning blandt medlemmerne; endnu ikke havde tabt et valg, men havde vundet tre valg på stribe (til EU-parlamentet, til Folketinget og formandsvalget i S); havde vundet alle disse valg, selv om hvert af disse valg var første gang for hende (dvs. sammenlignelige med dette valg); havde store personlige stemmetal både ved valget til EU-parlamentet og valget til Folketinget; i modsætning til sine to forgængere havde skabt ro i partiet og bragt fløjkampe til en ende; samt havde erfaring fra to forskellige parlamenter, EU og DK.

Pointen her er ikke at fremhæve HTSs eventuelle kvaliteter, men at vise, at der var materiale at trække på, hvis værten i præsentationen af hende ville være konsistent med det format, han anvendte i 2007 til opbygning af AFRs platform. Når der ikke trækkes på dette materiale, så medvirker værten til at få den ene politiker (Fogh) til at fremstå meget tydeligt med egne personlige styrker, og endda på en måde så de ikke alene spejler og modpositioneres på tilsvarende tilsyneladende svagheder hos modparten (cf. Faucheux 1994), men også konstruerer modparten (Thorning) som svag modpart.

Hvis værten omvendt havde anvendt AFR/PNR-formatet fra 2001, så kunne han (for begge parterne, hvis der skulle være konsistens i præsentationsformatet) have

fremhævet dels en professionel side (fx hendes måde at føre valgkamp på) og dels en personlig side (fx hendes forhold til motion og/eller en mere kunstnerisk eller hobbybetonet udfoldelse).

Intet af dette gjorde værten. Der kunne også have været anvendt andre formater. Dette giver anledning til en lidt forstemt eftertanke: *Hvis* dette er vilkårene for kvindelige toppolitikere

- i Skandinavien (dvs. i den del af verden, der er mest optaget lighed mellem kønnene),
- i 2007 (dvs. i en tidsperiode, hvor man mener at have opnået stor lighed i landet),
- på en public service kanal (som pga. licensfinansiering skal være politisk uafhængig),
- der gerne vil opfattes som præget af fairness og balance (jævnfør dens policy papers),
- som har kulturradikale rødder og
- som jævnligt er blevet anklaget for at være venstreorienteret i stofvalg og vinkling (jævnfør den offentlige debat),

...så er det op ad bakke at agere som kvindeligt³⁶ toppolitiker på tv!

36 Ærindet er her ikke at spekulere i mulige intentioner hos programmedarbejdere. Sådanne kunne i givet fald også gå i flere retninger.

Det er således langt fra givet, at det er HTS' køn, der er årsag til den påviste forskelsbehandling. En anden mulighed er, at værten eller tv-kanalen DR favoriserer partiet Venstre, og at duellen dermed er politisk biased. At politisk bias kunne være mulig på en skatteborgerfinansieret kanal støttes dels af Haug, Koppang og Svennevigs påvisning (2010) af, at politiske partier på den norske statsejede og offentligt finansierede tv-kanal NKR ved folketingsvalget 2005 fik forskellig behandling i den indledende introduktion, således at nogle blev portrætteret gennem mere favorable situationer og fik mere positive indledende spørgsmål end andre (Arbejderpartiet fik således mere favorable vilkår end Kristendemokraterne og Centerpartiet). Og dels af Sandviks påvisning (2004) af, at to partier på NRK1 ved kommunalvalget 1999 behandles afgørende forskelligt (Kristelig Folkeparti stilles meget dårligere end Socialistisk Venstreparti).

En sådan tolkningsmulighed er interessant i lyset af, at DR gennem årene løbende har været udsat for kritik for at være venstreorienteret i sin vinkling. Nærværende analyse besvarer imidlertid ikke, om kritikken har været forfejlet, eller om DR netop har valgt at foregribe kritikken ved at være borgerligt orienteret på nøgletidspunkter.

Om *årsagen* til forskelsbehandlingen er politisk eller kønsmæssig bias eller noget helt tredje er slet ikke denne artikels fokus. Ærindet har heller ikke været at udfolde aktørernes diskursive arbejde med 'doing politics' versus 'doing drama' eller sågar 'doing gender'. Ærindet har udelukkende været at påvise forskelsbehandlings *eksistens* og udfolde dens *teknik* i en sammenlignelig sample, hvor en ny partileder møder en mangeårig siddende statsminister, og hvor værten og kanalen er den samme, således at data indeholdt så få variable som muligt i betragtning af det foranderlige og komplekse undersøgelsesobjekt. Om kønnet var mål eller blot som påvist middel til denne forskelsbehandling er en helt anden diskussion. Og at udtale sig om en hel tv-kanals kønsmæssige eller politiske bias ville kræve et meget anderledes projektdesign. Tilbage står blot, at der i praksis kan være en skævhed i, hvilke partier der får en fordelagtig præsentation gennem den medierede interaktion med deres partiledere.

Referencer

- Andersen, J. Partiskifter og politik som oplevelse. *MedieKultur*, 44 (2008), 6-15.
- Atkinson, M. *Our masters' voices: the language and body language of politics*. London & New York: Routledge, 1988.
- Clayman, S. "Displaying Neutrality in Television News Interviews", i *Social Problems*, 35; 4 (1988), 115-131.
- Clayman, S. "Footing in the achievement of neutrality: the case of news-interview discourse", i P. Drew & J. Heritage (eds.). *Talk at work. Interaction in institutional settings*. Cambridge: Cambridge University Press, 1992.
- Clayman, S. "Reformulating the question: A device for answering/not answering questions in news interviews and press conferences", i *Text* 13, 2 (1993), 159-188.
- Clayman, S. "Arenas of Interaction in the New Media Era", i M. Ekstrøm et al. (Eds). *News From the Interview Society*. NordiCom, 2006.
- Cronkite, W. "Reporting Presidential Campaigns: A Journalist's View", i D. Graber, D. McQuail & P. Norris (red.). *The Politics og News. The News of Politics*. Washington, D.C.: Congressional Quarterly Press, 1998, 57-69.
- Dahl, R.A. *Om demokrati*. Nyt Nordisk Forlag, 2000.
- Drew, P. "Speaker's reportings in information sequences", i H. Atkinson and J. Heritage (red.). *Structures of social action: studies in conversation analysis*. New York and Cambridge: Cambridge University Press, 1984, 129-151.
- Edwards, D. "Extreme Case Formulations: Softeners, Investment, and Doing Nonliteral", i *Research on Language and Social Interaction*, 33,4 (2000): 347-373.
- Eriksson, G. "Politicians in celebrity talk show interviews: the narrativization of personal experience", i *Text & Talk* 30, 5 (2010), 529-551.
- Faucheux, R. "The message", i *Campaigns and Elections*, Vol. 15, I (1994).
- Goffman, E. "Footing", i *Forms of talk*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 1981, 124-159.
- Greatbatch, D. "Aspects of topical organization in news interviews: the use of agenda-shifting procedures by interviewees", i *Media, Culture and Society*, 8 (1986), 441-455.
- Greatbatch, D. "Conversation Analysis: Neutralism in British News Interviews", i A. Bell & P. Garrett (red.). *Approaches to Media Discourse*, Oxford: Blackwell, 1998.
- Grice, H.P. "Logic and conversation", i P. Cole & J. Morgan (red). *Syntax and Semantics, vol. 3: Speech Acts*. London: Academic Press, 1975, 41-58.
- Haug, M. M., H. Koppang og J. Svennevig. "No level playing field. Moderator bias in the television coverage of an election campaign with no political advertising", *Nordicom Review* 31 (2010), 79-94.
- Højrup, T. *Det glemte folk. Livsformer og centraldirigering*. Hørsholm: SBI Forlag, 1983.
- Hutchby, I. *Confrontation Talk. Arguments, Asymmetries, and Power on Talk Radio*. Lawrence Earlbaum, 1996.
- Jefferson, G. "Notes on a Possible Metric which Provides for a 'Standard Maximum' Silence of Approximately One Second in Conversation", i *Tilburg papers in language and literature* 42 (1983), Tilburg.
- Jefferson, G. "List-construction as a task and resource", i G. Psathas (red). *Interaction Competence*. Washington, DC: International Institute for Ethnomethodology and Conversation Analysis & University of America Press, 1990.
- Jefferson, G. "Glossary of transcript symbols with an Introduction", i G. H. Lerner (red.) *Conversation Analysis: Studies from the first generation*. Philadelphia: John Benjamins, 2004, 13-23.
- Jønsson R & O. Larsen. *Professionel politisk kommunikation*. København: Akademisk Forlag, 2002.
- Koch, H. *Hvad er demokrati?* Gyldendal, 1945/2000.
- Kock, Christian & Mie Femø Nielsen. "Politisk kommunikation" i: Torbjörn Bredelöw, Jørn Helder og Jens Laurup Nørgaard (red.). *Kommunikation - en grundbog*. Hans Reitzels Forlag, 2009.

- Maarek, P.J. *Political Marketing and Communication*. London: John Libbey & Co, 1995.
- Mazeland, H. "Parenthetical sequences", i *Journal of Pragmatics* 39, 10 (2007): 1816–1869.
- McNair, B. *An Introduction to Political Communication*. London: Routledge, 2003.
- Nielsen, M.F. *Replik til journalistikken. Mikroanalyse af medieinterviewet*. København: Akademisk Forlag, 2001.
- Nielsen, M.F. "Orkestrering af tv-debatter", i P. Widell & M. Kunøe (red.). *9. Møde om Udforskningen af Dansk Språk*. Århus Universitet, 2004, 214–230.
- Nielsen, M.F. "Doing interviewer roles", i M. Ekstrøm et al. (red.). *News From the Interview Society*. NordiCom, 2006.
- Nielsen, M.F. "Foghs forslag. Sammenhæng mellem tale, identitet og strategi", i *MedieKultur*, 44 (2008), 16–26.
- Nielsen, M.F. "Interpretative Management in Business Meetings: Understanding Managers' Interactional Strategies through Conversation Analysis", i *Journal of Business Communication*, 46, 1 (2009), 23–56.
- Nielsen, M.F. og S.B. Nielsen. *Samtaleanalyse*. Forlaget Samfundslitteratur, 2005.
- Norris, P. A *Virtuous Circle. Political Communications in Postindustrial Societies*. Cambridge University Press, 2000.
- Perloff, R.M. *Political Communication: politics, press, and public in America*. Marwah. NJ: Lawrence Erlbaum Ass, 1998.
- Pomerantz, Anita "Telling My Side: 'Limited Access' as a 'Fishing' Device", i *Sociological Inquiry*, 50 (1980), 186–198.
- Pomerantz, A. "Pursuing a response", i Atkinson, J.M. & J. Heritage (red.): *Structures of Social Action. Studies in Conversation Analysis*. Cambridge: Cambridge University Press, 1984, 152–163.
- Pomerantz, A. "Extreme Case Formulations: A Way of Legitimizing Claims", i *Human Studies* 9 (1986), 219–29.
- Sacks, H. "On the analyzability of stories by children", i J.J. Gumperz, & D. Hymes (red.). *Directions in sociolinguistics: the ethnography of communication*. New York: Rinehart & Winston, 1972, 325–45.
- Sacks, Harvey "On the preference for agreement and contiguity in sequences in conversation", i G. Button & J.R.E. Lee (red.) *Talk and Social Organization*. Clevedon, UK: Multilingual Matters, 1987.
- Sandvik, M. "Valgkamp på tv. Står nøytralitetsidealet for fall?", i *Rhetorica Scandinavica* 29/30 (2004), 15–36.
- Schegloff, E.A. "Notes on a Conversational Practice: Formulating Place", i David Sudnow (red.) *Studies in Social Interaction*. New York: Free Press, 1972, s. 75–119.
- Schegloff, E.A. "Preliminaries to preliminaries: 'Can I ask you a question?'" i *Sociological Inquiry*, 50, 3/4 (1980), 104–52.
- Selting, M. "Lists as embedded structures and the prosody of list construction as an interactional resource", i *Journal of Pragmatics* 39, 3 (2007), 483–526.
- Søllinge, J.D. "Historien om den politiske journalistik - et drama i flere akter uden slutning", i E.M. Carlsen m.fl. (red.). *Magt og fortælling*. CFJE, 1999.
- Trent, J.S. & R.V. Friedenberg "Debates in Political Campaigns", i *Political Campaign Communication. Principles and Practices*. Westport, Connecticut & London: Praeger, 2000, 249–291.
- Watzlawick, Paul, Janet Helmick Beavin og Don D. Jackson. *Pragmatics of Human Communication. A Study of Interactional Patterns, Pathologies, and Paradoxes*. London: Faber and Faber, 1968.
- Zafir, A. "Ordstyrerbias i valgkampsdebatter", i *MedieKultur* 44 (2008), 27–36.

Appendix: Transskriptionssymboler

SYMBOL	TEKSTFORKLARING	BETYDNING
,	Komma	fortsættende global intonation
.	punktum efter ord eller stavelse	final global intonation
?	spørgsmålstegn	stigende global intonation
;	omvendt spørgsmålstegn	let stigende global intonation
<u>møde</u>	understregning	tryk
:	Kolon	lydforlængelse
↑	lodret opadgående pil	opadgående lokal intonationsbevægelse, pitch reset fra lavt leje
↓	lodret nedadgående pil	nedadgående lokal intonationsbevægelse, pitch reset fra højt leje
(.)	punktum i parentes	mikropause i talen på under 1/4 sekund
(0.7)	tal i parentes	pause i talen, tallet angiver pausens længde i sekunder, her 0,7 sek.
§	paragraftegn	overdrevent tydelig eller korrekt udtale
«møde»		udtales langsomt
»møde«		udtales hurtigt
[firkantet venstrestillet klamme	overlap begynder
]	firkantet højrestillet klamme	overlap slutter
	lodret lang streg	overlap af stavelse begynder
˘møde˘	opadvendt åben halvcirkel	smilende stemme
mø-	bindestreg efter stavelse	ord eller stavelse afsnappes, glottalt lukke
-	fritstående bindestreg	uforståelig stavelse
.h	punktum før h	hørlig indånding
h		hørlig udånding
(h)	h i parentes	hørlig i udånding, markerer midt i ord eller stavelse eksplosiv udånding som under latter
°møde°	Gradtegn	ytres med svag/lav volumen
°°møde°°	dobbelt gradtegn	ytres med meget svag/lav volumen
MØDE	Kapitæler	ytres med høj volumen
=	lighedstegn	en efterfølgende tur (eller tur-konstruktionsenhed, hvis lighedstegnet optræder turinternt) er direkte påhængt den forudgående
(?ord?)	ord i parentes, evt. med spørgsmålstegn om	Markering fra udskrivside af, at der er tvivl om, hvad der siges
((ord ord))	ord i dobbeltparentes	Udskriverkommentar, f.eks. om måden noget siges på, eller gestik